

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія неперервної освіти»
Дніпропетровської обласної ради**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Ректор КЗВО «Дніпровська
академія неперервної освіти» ДОР»**

В.В. Сиченко

«29» червня 2026 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

**підвищення професійної компетентності педагогічних працівників
закладів освіти через тематичні курси
«Репродуктивне здоров'я та відповідальна поведінка учнівської молоді»**

**Введено в дію наказом
КЗВО «ДАНО» ДОР»
від «29» червня 2026 року № 141**

Дніпро – 2026

Розробник: Куций А.М., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри виховання та культури здоров'я Комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради».

Напрямок підвищення кваліфікації:

розвиток загальних і професійних компетентностей відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки України від 17.09.2021 № 568-21.

Розроблено на основі типової програми:

Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 904 від 12.10.2022 року.

Термін дії програми: з 2026 року до 2031 року.

Програма є чинною протягом п'яти років із моменту її затвердження та може бути оновлена або продовжена з відповідною відміткою розробника.

Рецензенти

Савченко Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри виховання та культури здоров'я Комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради» (внутрішній рецензент).

Ховрякова Тетяна Ігорівна – доктор філософії галузь знань Педагогіка, спеціальність Освітні, педагогічні науки, вчитель біології Комунального закладу освіти «Криворізький ліцей-інтернат з посиленою військово-фізичною підготовкою» Дніпропетровської обласної ради», залучений фахівець у сфері психологопедагогічного супроводу освітнього процесу.

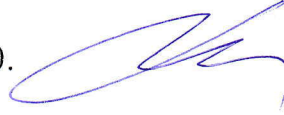
Особи, які забезпечують виконання програми:

Куций А.М., кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри виховання та культури здоров'я Комунального закладу вищої освіти «Дніпровської академії неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради», автор і тренер програм з формування здоров'язбережувальної компетентності.

ПОГОДЖЕНО

На засіданні кафедри виховання та культури здоров'я комунального закладу вищої освіти “Дніпровська академія неперервної освіти” Дніпропетровської обласної ради”.

Протокол від « 04 » червня 2026 року № 10.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою комунального закладу вищої освіти “Дніпровська академія неперервної освіти” Дніпропетровської обласної ради”.

Протокол від 25 червня 2026 року № 15

©КЗВО «ДАНО» ДОР»
©Куций А.М.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність освітньої програми:

Статеве виховання є складовою освітнього процесу в закладі освіти. Його актуальність зумовлена прискореним психосексуальним розвитком дітей (акселерація), недостатнім рівнем їх обізнаності щодо статевого дозрівання, почасти низьким рівнем статевої культури, що передбачає, окрім іншого, наявність знань та навичок відповідальної та безпечної поведінки, ефективної комунікації, обізнаності щодо правових питань.

Необізнаність та відсутність потрібних навичок нерідко призводить до негативних наслідків – підліткову вагітність, рівень якої в Україні є у кілька разів вищим за європейський, поширення захворювань на інфекції, що передаються статевим шляхом та ВІЛ серед молоді.

Знання педагогами та вихователями особливостей та проблем, що можуть виникати на різних етапах статевого дозрівання, дає змогу краще зрозуміти стан особистості школяра і педагогічно доцільно вибудовувати стосунки з ним, організовувати виховний вплив.

Благодійним фондом «Здоров'я жінки і планування сім'ї» укладено посібники «Репродуктивне здоров'я та відповідальна поведінка учнівської молоді» та «Здоров'я молоді та його складові», які схвалено для використання у ЗЗСО за висновком комісії з основ здоров'я Науково-методичної Ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (Листи ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» № 21-1/12/Г-824 від 19.12.2017 та № 22.1/12-Г-647 від 02.08.2018 відповідно). Посібники є методичним матеріалом для підготовки та проведення занять з питань здорового способу життя, збереження статевого та репродуктивного здоров'я, формування усвідомленої поведінки, закладання основ відповідального батьківства.

Посібники призначені для роботи з підлітками та молоддю вікової групи 15-18 років (учнівство 9-11 класів закладів загальної середньої освіти). Публікації стануть у нагоді викладацькій спільноті, фахівцям і фахівчиням з психології та соціальної педагогіки. Наведені вправи можуть використовуватися під час проведення інтерактивних занять в рамках уроків з основ здоров'я, біології, правознавства, громадянської освіти, під час факультативних занять, гурткової та позакласної роботи, годин психолога. Окрім того, інформація до кожного, кожної із блоків у посібнику «Репродуктивне здоров'я та відповідальна поведінка учнівської молоді» призначена для самопідготовки та поглиблення знань освітян із означених тем.

Посібники не містять структури тренінгу як такого, а лише пропонують набір тематичних вправ. Інформація та вправи, подані у посібнику, є базовими, але не вичерпними для створення комплексної програми зі статевого виховання.

Для створення програми, яка відповідатиме потребам конкретної цільової аудиторії та організаційним можливостям, можна використовувати й інші вправи та інформацію в рамках зазначених тем. З цією метою у посібниках запропоновано низку посилань та ресурсів, що допоможуть тренеру/-ці дізнатися більше про статеве виховання загалом та окремі його теми зокрема. Також у посібниках є

таблиці, де зазначено рекомендації щодо віку учнів, а також де саме в змісті шкільних предметів чи іншої навчально-виховної роботи буде доречним використання тієї чи іншої вправи.

Необхідність розробки освітньої програми «Репродуктивне здоров'я та відповідальна поведінка учнівської молоді» зумовлена потребою навчання в системі курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, включаючи учителів основ здоров'я, шкільних психологів, соціальних педагогів, до роботи із учнівською молоддю в рамках статевого виховання саме із використанням інтерактивних методик.

Програму укладено відповідно до викликів реформування освітньої галузі та концептуальних засад Нової української школи.

Програма базується на інформації та вправах, що увійшли до вищезгаданих посібників, проте містить посилання на додаткові друковані та онлайн джерела.

Цільова група: Педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти (далі - ЗЗСО) різних типів і форм власності.

Обсяг (тривалість):

15 академічних годин (0,5 кредиту ЄКТС), у тому числі:

- практичні заняття / тренінги – 12 годин (80 %);
- самостійна робота – 3 години (20 %).

Особливості реалізації програми:

Програма реалізується у дистанційній формі з використанням інтерактивних методів навчання, тренінгових технологій, практичних кейсів і цифрових інструментів. Реалізація програми передбачає залучення науково-педагогічних працівників і практиків, які мають досвід упровадження здоров'язберігаючих технологій в освітній процес.

Форма підвищення кваліфікації: інституційна форма – дистанційна.

Форма підсумкового контролю: підсумковий проєкт (презентація + майстер-клас).

Мета підвищення кваліфікації: підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності педагогів щодо проведення занять з питань здорового способу життя, статевого та репродуктивного здоров'я, формування усвідомленої та відповідальної поведінки, закладання основ здорового батьківства.

Завдання підвищення кваліфікації:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей педагогів ЗЗСО;
- підвищити рівень знань щодо репродуктивного здоров'я та

відповідальну поведінку учнів відповідно до вимог сьогодення в системі післядипломної освіти;

- навчитися конструювати та проводити інтерактивні заняття щодо профілактики ризикованої поведінки учнівської молоді з використанням різноманітних методів, форм і технологій в рамках особистісно-зорієнтованого навчання;
- мати сформовані навички критичного сприйняття інформації щодо статевого виховання учнів та подальшого проєктування власної професійної практики;
- удосконалити навички взаємодії у команді/групі.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

Компетентнісний результат (з урахуванням Професійного стандарту педагога)

1. Формування та розвиток загальних компетентностей:

ЗК.01. Громадянської, через здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність сталого розвитку.

ЗК.02. Соціальної, через здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК.03. Культурної, здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. Лідерської, здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

2. Формування та розвиток професійних компетентностей педагога до виконання трудових функцій:

A2. Предметно-методичної, через здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

Б.1. Психологічної, через здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

Б.2. Емоційно-етичної, через здатність усвідомлювати особисті відчуття,

почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; усвідомлювати та поціновувати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Б.3. Компетентність педагогічного партнерства, через здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя/викладача для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В.1. Інклюзивної, через здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

В.2. Здоров'язбережувальної, через здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни; здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте, фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.

В.3. Проєктувальної, через здатність проєктувати осередки навчання і виховання учнів.

Г.1. Прогностичної, через здатність прогнозувати результати освітнього процесу; планувати освітній процес.

Г.2. Організаційної, через здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Г.3. Оцінювально-аналітичної, через здатність аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати процес самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Д.1. Інноваційної, через здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації в професійній діяльності; застосовувати інноваційні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Д.3. Рефлексійної, через здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності й визначати індивідуальні професійні потреби.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

За результатами навчання за Освітньою програмою учасники та учасниці:

- *удосконалять* загальні і професійні компетентності педагога ЗЗСО;
- *підвищать* рівень знань щодо репродуктивного здоров'я та відповідальної

поведінки учнів відповідно до вимог сьогодення в системі післядипломної освіти;

- *навчатися* конструювати та проводити інтерактивні заняття щодо профілактики ризикованої поведінки учнівської молоді з використанням різноманітних методів, форм і технологій в рамках особистісно зорієнтованого навчання;

- *матимуть* сформовані навички критичного сприйняття інформації щодо статевого виховання учнів та подальшого проектування власної професійної практики;

- *удосконалять* навички взаємодії у команді/групі.

Система та критерії оцінювання результатів:

Оцінювання здійснюється за результатами виконання підсумкового проєкту (презентація + майстер-клас).

Документ про підвищення кваліфікації:

Свідоцтво про підвищення кваліфікації устанавленого зразка.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено поєднання лекційних, практичних (тренінгових) форм роботи та самостійної діяльності слухачів із використанням інтерактивних методів навчання, аналізу педагогічних ситуацій, кейс-методу та цифрових інструментів.

Особливістю реалізації Програми є практико-орієнтований характер навчання, спрямований на формування в педагогів умінь упроваджувати здоров'язберігаючі технології в освітній процес та будувати партнерську взаємодію з учнями в реальних освітніх ситуаціях.

Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних матеріалів, виконання індивідуальних завдань, розроблення елементів власного педагогічного кейсу та підготовку до підсумкових тестів.

Підсумкові заходи включають виконання підсумкового тестування.

Зміст Програми складається з 1 модуля та 11 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий проєкт. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали модульний контроль, отримують свідоцтво про підвищення кваліфікації.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 15 годин, з них: 12 год. — практична робота, 3 год. — самостійна робота (в тому числі підсумковий проєкт).

ОРІЄНТОВНИЙ РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назва теми	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Модуль 1 (за фаховим спрямуванням) Репродуктивне здоров'я та відповідальна поведінка учнівської молоді					
1.1. Особистісно зорієнтоване навчання			1		1
1.2. Права людини та права дитини			1		1
1.3. Стать та гендер			1		1
1.4. Сексуальність, сексуальна поведінка, відповідальність			1		1
1.5. Дорослішання та репродукція			1		1
1.6. Здоров'я та репродуктивне здоров'я			2		2
1.7. Взаємини у нашому житті			2		2
1.8. Ефективна комунікація			1		1
1.9. Сексуальні та репродуктивні права, що забезпечують свободу, рівність та гідність всіх людей			1	1	2
1.10. Комплексність програм статевого виховання			1	1	2
1.11. Модульний контроль				1	1
Усього			12	3	15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1.

Репродуктивне здоров'я та відповідальна поведінка учнівської молоді (15 год.)

Навчальні елементи (НЕ)	Цілі та очікувані результати навчання	Рекомендовані додаткові джерела для самостійної роботи слухачів
Тема 1.1. ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ		
НЕ 1. Вступ до теми НЕ 2. Принципи особистісно-орієнтованого навчання НЕ 3. Методики проведення інтерактивних занять НЕ 4. Особливості використання посібника «Репродуктивне здоров'я та відповідальна поведінка учнівської молоді»	Поглибити/оновити знання щодо принципів інтерактивного навчання, орієнтованого на учня; Структурувати знання щодо методів інтерактивних занять; Набуття навичок використання методичних матеріалів для створення власних навчально-виховних програм, націлених на статеve виховання та збереження здоров'я молоді.	Варіанти об'єднання в групи Ваш психолог. – http://psy.rv.ua/content/varianti-obednannya-v-grupi. Ігри-руханки. – http://studopedia.org/7-4393.html. Р у х а Скарбничка вправ-руханок н «Нумо гратись» – к http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/10875/ и а HYPERLINK "http://autta.org.ua/ua/materials/U
Тема 1.2. ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ПРАВА ДИТИНИ		
НЕ 1. Вступ до теми НЕ 2. Базові права людини НЕ 3. Права дитини НЕ 4. Вправа «Пересадка серця» НЕ 5. Вправа «Крок уперед»	Поглибити/оновити знання щодо прав людини та прав дитини; Вдосконалити навички групової взаємодії; Покращити навички рефлексії; Стимулювати почуття відповідальності, солідарності, справедливості та рівності.	Загальна декларація прав людини. – http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015. Конвенція ООН про права дитини. – http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_021. Конституція України. Сайт Уповноваженого ВР України з прав людини. –

		ombudsman.gov.ua Сайт Уповноваженого Президента України з прав дитини. – http://www.president.gov.ua/administration/apu-structure/upovnovazhenij-prezidenta-ukrayini-z-prav-ditini.
Тема 1.3. СТАТЬ ТА ГЕНДЕР		
НЕ 1. Вступ до теми НЕ 2. Вправа «Стать чи гендер» НЕ 3. Вправа «Чоловічі та жіночі павутинки слів» НЕ 4. Гендерні стереотипи та поведінка людини. НЕ 5. Ситуації вибору та як приймати рішення.	Поглибити/оновити знання щодо гендеру та гендерної рівності; Обговорити, як гендерна нерівність впливає на можливості та життя людей; З'ясувати чи гендерна рівність забезпечується в Україні (правове поле; життєві реалії).	Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» №2866-IV від 8 вересня 2005 року – https://www.president.gov.ua/documents/2866-iv-3177 Визначення «стать» та «гендер», сайт ВООЗ. – http://www.who.int. Цілі Сталого розвитку України. Ціль №5. Забезпечення гендерної рівності, розширення прав та можливостей усіх жінок та дівчат. – http://sdg.org.ua/ua.
Тема 1.4. СЕКСУАЛЬНІСТЬ, СЕКСУАЛЬНА ПОВЕДІНКА, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ		

НЕ 1. Вступ до теми: сексуальність у житті людини. НЕ 2. Підготовка дітей підліткового віку до дорослого життя. НЕ 3. Вправа «Міфи і факти про сексуальність та поведінку» НЕ 4. Вправа «Питання згоди»	Підвищити рівень знань про сексуальність людини, етапи психосексуального розвитку; З'ясувати, як соціальні норми впливають на погляди щодо сексуальної поведінки, зокрема підлітків; Ознайомити зі поняття «сексуальної згоди», в тому числі в правовому полі; Поглибити знання щодо принципів/умов ефективної комунікації між дорослими та дітьми; Обговорити та визначити ефективні методи/прийоми, які допоможуть дітям підліткового віку ввійти в доросле життя.	Інформація для жінок та чоловіків репродуктивного віку, підлітків та їх батьків, а також спеціалістів – http://www.reprohealth.info/. Буклет батькам підлітків: відверта розмова про статеве виховання та репродуктивне здоров'я. – http://autta.org.ua/files/resources/Parents_Teens_Ukr.pdf.
---	---	---

Тема 1.5. ДОРОСЛІШАННЯ ТА РЕПРОДУКЦІЯ

НЕ 1. Вступ до теми НЕ 2. Репродуктивна система чоловіків та жінок. НЕ 3. Вправа «Зміни, що відбуваються з тілом» НЕ 4. Вправа «Репродуктивна система» НЕ 5. Вправа «Зачаття та вагітність»	Оновити/поглибити знання про будову та функціонування чоловічої та жіночої репродуктивних систем; Обговорити, чому важливо розповідати дітям про зміни, які відбуватимуться з ними в період статевого дозрівання; Сприяти усвідомленню вразливості дітей підліткового віку до коментарів стосовно їх тіла та зовнішності в цілому.	Розділ «Жінкам та чоловікам репродуктивного віку» – «Вагітність» на сайті https://www.reprohealthtech.com/reprohealth.info
--	---	--

Тема 1.6. ЗДОРОВ'Я ТА РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я

НЕ 1. Вступ до теми НЕ 2. Вправа «Колесо здоров'я» НЕ 3. Взаємозв'язок поведінки та здоров'я НЕ 4. Вправа «Міфи і факти про ІПСШ та ВІЛ» НЕ 5. Контрацепція для збереження здоров'я НЕ 6. Вправа «Використання презервативів»	Обговорити, як наявність цінності здоров'я впливає на поведінку особистості; З'ясувати, як гендерна нерівність може підвищувати ризик передачі ІПСШ та ВІЛ, інших небажаних наслідків статевих стосунків; Сприяти усвідомленню, що поведінка та вибір людини впливає на здоров'я; Оновити знання про методи контрацепції та їх здоров'язбережувальну функцію; Обговорити яким чином збереження/не збереження репродуктивного здоров'я у підлітковому віці впливає на подальше життя.	Закон України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ» від 12.01.2023 № 2869-IX https://zakon.rada.gov.ua/go/2869-20 Сайт Клінік, дружніх до молоді – www.kdm-ldd.org.ua. Сайт Всеукраїнської Мережі Людей, що живуть з ВІЛ – network.org.ua. Онлайн-платформа Teenergizer для підлітків щодо питань, пов'язаних з ВІЛ – teenergizer.org. Молодіжний портал про здоров'я та стосунки TeensLIVE – teenslive.info. Всеукраїнський телефон довіри з питань ВІЛ/СНІД – 0 800 500 451. Фільм «Обійми мене» – https://www.youtube.com/watch?v=Et_h2MrBoZM
---	---	--

Тема 1.7. ВЗАЄМИНИ У НАШОМУ ЖИТТІ

НЕ 1. Вступ до теми НЕ 2. Основа гарних взаємин – повага НЕ 3. Вправа «Чи це кохання?» НЕ 4. Риси характеру людей, яких ми хочемо бачити поруч НЕ 5. Прийняття рішень у стосунках НЕ 6. Вправа «Батьки-діти»	Обговорити різні види взаємин між людьми та сприяти закріпленню думки, що будь-які стосунки мають базуватися на принципах поваги та гідності; обговорити основні проблеми, з якими стикаються молоді люди у романтичних взаєминах; Сприяти усвідомленню різниці між захопленням, романтикою, закоханістю та сексуальним потягом; впливу ревнощів на стосунки;	Статті про стосунки на сайті teenslive.info Високий тиск або як сказати «Ні», Благодійний Фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї», 2015. – http://womanhealth.org.ua/wp-content/uploads/2016/09/Vysokyj-tysk-abo-yak-skazaty-Ni.pdf
--	--	---

	Допомогти учасникам/-цям визначити свої цінності та обміркувати, які взаємини вони хочуть мати в своєму житті; Виявити причини виникнення конфліктних ситуацій у взаєминах між батьками та дітьми, та способи уникнення цих конфліктів; Сприяти покращенню навички прийняття рішень щодо стосунків.	
--	--	--

Тема 1.8. ЕФЕКТИВНА КОМУНІКАЦІЯ

НЕ 1. Вступ до теми НЕ 2. Фактори, що впливають на комунікацію НЕ 3. Асертивна поведінка НЕ 4. Рольова гра «Як сказати Ні» НЕ 5. Вправа «4 кроки назустріч»	Оцінити важливість ефективних навичок спілкування для міжособистісних взаємини; З'ясувати, чому іноді людям важко твердо і впевнено відмовитись від небажаної чи ризикованої пропозиції; Покращити навички ефективної комунікації та конструктивної поведінки.	Стаття «Асертивність – що це і для чого?» – http://teenslive.info/obshhenie-ua/asertivnist-shho-ce-i-dlya-chogo Стаття «Не погодитися. Ввічливо.» – http://teenslive.info/obshhenie-ua/ne-pogoditsya-vvichlivo
--	---	---

Тема 1.9. СЕКСУАЛЬНІ ТА РЕПРОДУКТИВНІ ПРАВА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ СВОБОДУ, РІВНІСТЬ ТА ГІДНІСТЬ ВСІХ ЛЮДЕЙ

НЕ 1. Вступ до теми НЕ 2. Сексуальні та репродуктивні права НЕ 3. Вправа «Сексуальні та репродуктивні права: встановлення пріоритетів» НЕ 3. Що таке «адвокація» НЕ 7. Вправа «Реальні історії з життя...»	Розширити знання/ознайомити із поняттям сексуальних та репродуктивних прав в контексті базових прав людини; Сприяти усвідомленню того, що здатність користатися своїми правами людини впливає на її сексуальне та репродуктивне здоров'я; З'ясувати причини порушення сексуальних та репродуктивних прав; Обговорити важливість уміння приймати усвідомлені рішення щодо репродуктивних та сексуальних прав.	Sexual rights: an IPPF declaration. IPPF, 2008. – http://www.ippf.org/sites/default/files/sexualrightsippfdeclaration_1.pdf
---	--	--

Тема 1.10. КОМПЛЕКСНІСТЬ ПРОГРАМ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ

НЕ 1. Вступ до теми НЕ 2. Ознаки ефективних програм зі статевих виховання (КСВ) НЕ 3. Можливості та обмеження у впровадженні КСВ в Україні НЕ 4. Перспективи розвитку КСВ	Ознайомити із ознаками ефективних програм зі статевих виховання (міжнародні стандарти). Обговорити можливості та обмеження у впровадженні КСВ в Україні, та у окремих її регіонах.	Що таке статеве виховання і чому це важливо. Партнерство сім'ї, школи та громади. – Благодійний фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї», Київ, 2014. Standards for Sexuality Education in Europe. A framework for policy makers, educational and health authorities and specialists. WHO Regional Office for Europe, Federal Center for Health Education, BZgA, Cologne, 2010. UNESCO. 2018. International Technical Guidance on Sexuality Education. Paris, UNESCO. - http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002607/260770e.pdf
---	--	--

		It's All One curriculum: Guidelines and activities for a unified approach to sexuality, gender, HIV, and human rights education. Reproductive Health Matter / Ed. Nicole Haberland and Deborah Rogow, - Population Council, New York, 2009. Sexuality Education in the WHO European Region. Regional overview of the Status of Sexuality Education in 25 Countries of the WHO European Region. – Bzga, IPPF. – 2018. – http://www.bzga-whocc.de/en/home/
Тема 1.11. МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ		
НЕ 1. Підсумковий проєкт	Залік	

Орієнтовний перелік практичних завдань

- Участь у спільних превентивних проєктах щодо формування здоров'язберезувальної компетентності та відповідальної поведінки здобувачів освіти.
- Запровадження факультативів з формування здорового способу життя, збереження репродуктивного здоров'я, профілактики ІПСШ, ВІЛ-інфекції / СНІДу тощо.
- Розроблення майстер-класу з використанням інноваційних освітніх технологій.
- Створення власного педагогічного кейсу партнерської взаємодії зі здобувачами освіти.

Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

- Розроблення уроку-тренінгу з використанням інноваційних освітніх технологій.
- Теоретичні основи освіти на основі розвитку життєвих навичок і тренінгової методики.
- Базові засади розуміння феномену здоров'я, зокрема репродуктивного, та формування здорового способу життя як чинника відповідального батьківства.

Список рекомендованої літератури

Нормативно-правові документи

1. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/988-2016-%D1%80>
2. Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки: наказ МОН України від 20.08.2025 № 1163. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluziei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluziei-na-2025-2030-roky>
3. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20/comp20250601>
4. Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/851-2024-%D0%BF>
5. Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : наказ МОН України від 10.10.2024 №1451. URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-reformuvannia-profilnoi-serednoi-osvity-akademichni-litsej>
6. Професійний стандарт за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29.08.2024. № 1225. URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
7. Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти» : наказ МОН від 12.10.2022 № 904 URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-vchiteliv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-yaki-vprovadzhuyut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>

Основна література

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання / ГО «Соціальна синергія». К.: Видавництво «Теза», 2020. 30 с.
2. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ» / В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. - К.: Алатон, 2020. - 64 с. - Режим доступу: [https://www.unicef.org/ukraine/mcdia/3646/filc/safe school in NUS.pclf](https://www.unicef.org/ukraine/mcdia/3646/filc/safe%20school%20in%20NUS.pclf).
3. Буклет батькам підлітків: відверта розмова про статеве виховання та репродуктивне здоров'я. Режим доступу: [http://autta.org.ua/files/resources/Parents Teens Ukr.pdf](http://autta.org.ua/files/resources/Parents%20Teens%20Ukr.pdf).

4. Загальна декларація прав людини. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_015
5. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/2866-iv-3177>
6. Закон України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2869-20>
7. Конвенція ООН про права дитини. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
8. Конституція України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
9. Матеріали порталу превентивної освіти. Режим доступу: <http://autta.org.ua>.
10. Публікації БФ «Здоров'я жінки і планування сім'ї». Режим доступу: <http://www.womanhealth.org.ua/>
11. Публікації Українського інституту модернізації змісту освіти. - Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/>
12. Цілі Сталого розвитку України. Ціль №5. Забезпечення гендерної рівності, розширення прав та можливостей усіх жінок та дівчат. Режим доступу: <http://sdg.org.ua/ua>
13. ЮНІСЕФ в Україні. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/>
14. Sexuality Education in the WHO European Region. Regional overview of the Status of Sexuality Education in 25 Countries of the WHO European Region. – Bzga, IPPF. – 2018. Режим доступу: <http://www.bzga-whocc.de/en/home/>
15. UNESCO. 2018. International Technical Guidance on Sexuality Education. Paris, UNESCO. Режим доступу: <http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002607/260770e.pdf>